

ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ПОГОДЖУЮ

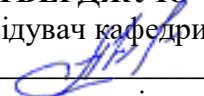
Гарант освітньої програми

"29" серпня 2025 року

Роман ЧЕПОК

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

 Олександр АВЕРЧЕВ

Протокол засідання кафедри

землеробства ХДАЕУ

"29" серпня 2025 року № 1

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Управління агробізнесом і сталий розвиток сільськогосподарських підприємств

Назва навчальної дисципліни

Рівень вищої освіти	другий (магістерський)
Освітньо-професійна програма	Професійна освіта (Аграрне виробництво, переробка сільськогосподарської продукції та харчові технології)
Спеціальність	A5 Професійна освіта (Аграрне виробництво, переробка сільськогосподарської продукції та харчові технології)
Галузь знань	A Освіта / Педагогіка
Мова викладання	українська

Херсон – Кропивницький – 2026

Загальна інформація

Назва навчальної дисципліни	Управління агробізнесом і сталий розвиток сільськогосподарських підприємств
Факультет	Агрономічний
Назва кафедри	Кафедра землеробства
Викладач	Аверчев Олександр Володимирович; професор кафедри землеробства; наукові інтереси: менеджмент, землеробство, меліорація, рослинництво, економіка сільського господарства
Контактна інформація	+380505218000; averchev_o@ksaeu.kherson.ua
Графік консультацій	понеділок 14:00 – 15.20; середа 14:00 – 15.20 (м. Херсон, вул. Стрітенська, ХДАЕУ, корпус ГНК, ауд. 133), або в он-лайн формі Консультації online: Viber +380505218000, Zoom https://us05web.zoom.us/j/8801845755?pwd=voEIV8gQrVoofnbyy8bqqvrMT1iL8d.1
Програма дисципліни	Дисципліна орієнтована на підготовку майбутніх педагогів професійного навчання аграрного профілю та спрямована на формування управлінських, економічних і методичних компетентностей у сфері агробізнесу та сталого розвитку сільськогосподарських підприємств.
Мова викладання	українська

1. Анотація курсу

Анотація курсу	В умовах ринкової економіки, євроінтеграційних процесів та сучасних викликів (воєнний стан, зміна клімату, екологічні проблеми) дисципліна спрямована на формування у майбутніх педагогів професійного навчання здатності управляти агробізнесом на засадах сталого розвитку та навчати цьому інших. Курс інтегрує опанування основ управління агробізнесом, принципів сталого розвитку аграрних підприємств, диверсифікації виробництва, економічної ефективності з методикою викладання відповідних дисциплін у закладах професійної освіти, що дозволить здобувачам аналізувати, планувати діяльність агропідприємств та розробляти методичне забезпечення для підготовки фахівців аграрного профілю.
Інформаційний пакет дисципліни	

2. Мета та завдання курсу Управління агробізнесом і сталий розвиток сільськогосподарських підприємств

Мета викладання дисципліни	Метою викладання дисципліни є формування у майбутніх педагогів професійного навчання системи теоретичних знань і практичних навичок з управління сучасним агробізнесом, принципів сталого розвитку аграрних підприємств, а також методичної компетентності для викладання відповідних дисциплін у закладах професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої освіти.
Завдання вивчення дисципліни	Завданням навчального курсу «Управління агробізнесом і сталий розвиток сільськогосподарських підприємств» – засвоєння теоретичних основ управління агробізнесом та концепції сталого розвитку;

	– вивчення організаційно-правових форм господарювання в аграрному виробництві та харчовій промисловості; – опанування методики бізнес-планування та оцінки ефективності діяльності сільськогосподарських та переробних підприємств; – аналіз сучасних підходів до управління ресурсним потенціалом (земельні, трудові, матеріально-технічні ресурси) в умовах сталого розвитку; – вивчення економічних, екологічних та соціальних аспектів диверсифікації в агробізнесі; – формування вмінь розробляти методичне забезпечення для підготовки фахівців аграрного профілю з питань управління та сталого розвитку; – набуття навичок критичного аналізу інформації та прийняття обґрунтованих управлінських рішень для використання у майбутній педагогічній діяльності
--	--

3. Програмні компетентності та результати навчання

Компетентності здобувача вищої освіти, сформовані в результаті вивчення курсу	
Загальні	ЗК 06. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. ЗК 07. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації. ЗК 08. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
Фахові	ФК 11. Здатність організовувати освітній процес у сфері аграрного виробництва, переробки сільськогосподарської продукції та харчових технологій. ФК 12. Здатність застосовувати освітні теорії та методології у сфері професійної освіти, педагогічні технології, методи, форми навчання та виховання. ФК 17. Здатність аналізувати ефективність проєктів, супроводжувати їх та оцінювати економічні ризики у сфері аграрного виробництва, переробки сільськогосподарської продукції та харчових технологій. ФК 18. Здатність застосовувати основи економіки, планування, менеджменту та маркетингу у сфері аграрного виробництва, переробки сільськогосподарської продукції та харчових технологій.
Програмні результати навчання (ПРН)	
ПРН	ПРН 10. Знати основи економіки, планування, менеджменту та маркетингу у сфері аграрного виробництва, переробки сільськогосподарської продукції та харчових технологій, аналізувати ефективність проєктів, супроводжувати їх та оцінювати економічні ризики. ПРН 18. Здатність розробляти та викладати освітні компоненти для підготовки фахівців аграрної галузі, використовуючи сучасні педагогічні технології, методи, форми навчання та виховання. ПРН 20. Вміти використовувати знання з управління агробізнесом для формування у здобувачів освіти підприємницьких компетентностей, економічного мислення та розуміння принципів сталого розвитку.

4. Місце навчальної дисципліни у структурі освітньої програми

Рік викладання	1-й
Семестр	1 семестр
Курс	1 курс
Обов'язкова компонента / Вибіркова компонента	Обов'язкова компонента
Пререквізити	Економічна теорія, Основи менеджменту, Основи маркетингу, Основи агрономії, Технології виробництва продукції рослинництва, Технології переробки сільськогосподарської продукції, Педагогіка, Методика професійного навчання
Постреквізити	Переддипломна практика, кваліфікаційна робота

5. Обсяг курсу на поточний навчальний рік

Кількість кредитів / годин	3,0 / 90
Лекції	22
Практичні / Семінарські	22
Лабораторні	-
Самостійна робота	46
Форма підсумкового контролю	залік

6. Технічне та програмне забезпечення / обладнання

Технічне та програмне забезпечення	Програмне забезпечення для роботи з освітнім контентом дисципліни та виконання передбачених видів освітньої діяльності: MS Office. Вивчення курсу не потребує використання програмного забезпечення крім загальноновживаних програм та операційних систем Microsoft Office.
Обладнання	Ноутбук, персональний комп'ютер, мобільний пристрій (телефон, планшет) з підключенням до Інтернет, інше обладнання: мультимедійний проектор для: комунікації та опитувань

7. Політика курсу

Загальні вимоги	Здобувачі вищої освіти повинні планомірно та систематично засвоювати навчальний матеріал. Активно працювати під час практичних занять, брати участь в обговоренні дискусійних питань та кейсів, повною мірою долучатись до активних форм навчання. Заохочується робота у наукових гуртках, підготовка тез доповідей та участь у конференціях, підготовка та публікація наукових статей, участь у конкурсах наукових робіт та інше.
Політика щодо дедлайнів і перескладання	Письмові роботи, надані з порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Умови перескладання: здобувачам ВО, які за результатами екзаменаційної сесії мають заборгованість, розпорядженням декана факультету надається право на їх ліквідацію з визначенням графіка перездачі. Графік ліквідації академічної заборгованості складається у деканаті факультету з погодженням із деканом, завідувачами кафедр і доводиться екзаменаторів та здобувачів вищої освіти, не пізніше одного тижня після закінчення терміну екзаменаційної сесії.

Політика щодо відвідування	Відвідування занять є обов'язковим. Процедура відпрацювання пропущених занять з об'єктивних причин (хвороба, міжнародне стажування). Не запізнюватись на заняття. Дотримуватись техніки безпеки. Завчасно ознайомлюватись з темою практичної роботи. Пропущенні заняття відпрацьовувати у встановлений викладачем час.
Політика щодо виконання завдань	Позитивно оцінюються відповідальність, старанність, креативність, фундаментальність. Під час підготовки до практичних занять виконання самостійної роботи необхідно спиратись на конспект лекцій та рекомендовану літературу. Водночас вітається використання інших джерел з альтернативними поглядами на ті чи інші питання задля формування продуктивної дискусії та різнобічного вивчення тем дисципліни
Академічна доброчесність	Роботи здобувачів є виключно оригінальним дослідженням чи міркуванням. Будь-яке списування або плагіат (використання, копіювання підготовлених завдань та/або розв'язання задач іншими здобувачами) тягне за собою анулювання зароблених балів. Використання друкованих і електронних джерел інформації під час підсумкового контролю, виконання контрольних робіт заборонено. Списування під час контрольних, тестових робіт та протягом іспиту заборонено.

8. Структура курсу

Номер тижня	Вид занять	Тема заняття або завдання на самостійну роботу	Кількість				
			годин				балів
			лек	лаб.	сем. / пр.	СР	
Змістовий модуль 1.Сутність та функції підприємницької діяльності							
	Тема 1	Вступ до дисципліни. Агробізнес як об'єкт управління	4		2	4	6
	Тема 2	Концепція сталого розвитку в агробізнесі.	2		2	6	6
	Тема 3	Управління ресурсним потенціалом сільськогосподарського підприємства	2		4	4	6
	Тема 4	Організація виробництва та переробки в агробізнесі	2		2	4	6
	ПК ЗЧ 1		12		12	22	30
Змістова частина 2 Організаційно-економічні аспекти функціонування підприємства.							
	Тема 5	Диверсифікація діяльності в агробізнесі	2		2	4	6
	Тема 6	Маркетинг та збут в агробізнесі	2		2	4	6
	Тема 7	Бізнес-планування в агробізнесі. Інвестиційна привабливість.	2		2	6	6
	Тема 8	Фінансово-економічні результати діяльності агропідприємства.					
	Тема 9	Управління ризиками в агробізнесі	2		2	6	6
	Тема 10	Методичні аспекти викладання дисциплін з управління агробізнесом та сталого розвитку в закладах професійної освіти.	2		2	4	
	ПК ЗЧ 2		10		10	24	30
	ЗАЛІК						40
	РАЗОМ (5 семестр)		22		22	46	100

9. Форми і методи навчання

Лекція	Окрема лекція є елементом курсу лекцій, що охоплює основний теоретичний матеріал одної або декількох тем навчальної дисципліни. Тематика лекцій визначається робочою навчальною програмою дисципліни «Мікробізнес в агрономії». Проведення лекційних занять включає: викладення теоретичного матеріалу, опорного конспекту, лекції візуалізації з використанням мультимедійних технологій. Методи навчання, які використовуються: словесні, наглядні, пояснювально-ілюстративні, аналітичні, дослідницькі. Активізація навчально-пізнавальної діяльності здобувачів здійснюється через застосування таких форм навчання, як: проблемні лекції, лекції теоретичного моделювання; презентації навчальних матеріалів, виконаних творчих завдань; застосування наочних матеріалів; моделюючі вправи, розв'язування творчих задач та завдань; написання наукових завдань (за бажанням здобувача).
Практичні /Семінарські	Практичне заняття включає проведення поточного контролю знань, умінь і навичок розв'язування завдань з їх обговоренням, розв'язування контрольних завдань, їх перевірку, оцінювання. Оцінки, отримані здобувачем вищої освіти за окремі практичні заняття, враховуються при виставленні семестрової оцінки з навчальної дисципліни та фіксуються у журналі обліку успішності. Методи навчання: 1. Репродуктивний метод – розв'язування задач вивченого матеріалу на основі зразка або правила. Діяльність здобувачів вищої освіти є алгоритмічною, тобто відповідає інструкціям та правилам – розв'язок задач виконується аналогічно до представленого зразка. 2. Частково-пошуковий, або евристичний метод. Його суть - в організації активного пошуку розв'язання окремих задач під керівництвом викладача і його вказівок. Евристична бесіда - перевірений спосіб активізації мислення, спонукання до пізнання. 3. Дослідницький метод. Після аналізу матеріалу, постановки задачі та короткого усного або письмового інструктажу здобувачі вищої освіти самостійно розв'язують задачі за темами практичних занять дисципліни.
Лабораторні	-
Самостійна робота	Самостійна робота передбачає опрацювання навчального матеріалу, виконання індивідуальних завдань, науково-дослідну роботу. Освітній час, відведений на самостійну роботу здобувачів вищої освіти денної форми навчання, регламентується навчальним планом. Самостійна робота здобувача над засвоєнням навчального матеріалу з конкретної дисципліни «Мікробізнес в агрономії» може виконуватися у читальному залі наукової бібліотеки Університету, навчальних аудиторіях, а також в домашніх умовах. Освітній матеріал дисципліни, передбачений для засвоєння здобувачами у процесі самостійної роботи, виноситься на підсумковий контроль разом з навчальним матеріалом, що вивчався при проведенні аудиторних навчальних занять. Методи навчання 1. Пояснювально-ілюстративний метод. Здобувачі вищої освіти здобувають знання з навчальної або методичної літератури, через електронний посібник у «готовому» вигляді. Сприймаючи й осмислюючи факти, оцінки, висновки, вони залишаються в межах репродуктивного мислення. 2. Дослідницький метод. Після аналізу матеріалу, постановки проблем і завдань та короткого усного або письмового інструктажу здобувачі вищої освіти самостійно вивчають літературу, джерела, розв'язують задачі за темами самостійної роботи дисципліни, виконують інші пошукові дії з метою кращого засвоєння навчального матеріалу.

10. Система контролю та оцінювання

Поточний контроль
Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять і має на меті перевірку рівня підготовленості здобувача до виконання конкретної роботи. Усний контроль – опитування на лекції, практичному занятті. Письмовий контроль – перевірка розв'язку задач практичного заняття,

контрольна робота.

Вимоги та методи до поточного контролю: індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда, тощо.

Оцінювання знань здобувачів на основі поточного контролю відбувається: а) способом перевірки систематичності та активності роботи здобувача над вивченням програмного матеріалу курсу протягом семестру; б) способом виконання завдань самостійної роботи здобувача.

Підсумковий контроль за змістовою частиною

Проміжна атестація має визначити рівень знань здобувача з програмного матеріалу змістової частини (рейтингова оцінка із змістової частини), отриманих під час усіх видів занять і самостійної роботи. Контрольні роботи, що виконуються під час самостійної роботи здобувача, – це індивідуальні завдання, які передбачають самостійне виконання здобувачем певної практичної роботи на основі засвоєного теоретичного матеріалу. Для здобувачів вищої освіти денної форми навчання МКР не передбачено.

Підсумковий контроль

Форма проведення екзамену – письмова. Види запитань з відкритими відповідями, тестова та практична частини. Загальна підсумкова оцінка з навчальної дисципліни складається із суми балів за поточну успішність (не більше 60 балів) та екзамен (не більше 40 балів).

Розподіл балів з дисципліни (форма контролю – залік)

Поточне тестування та самостійна робота										Залік	Сума
Змістова частина 1					Змістова частина 2						
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	40	100
6	6	6	6	6	6	6	6	6	6		
Додаткові бали за участь у неформальній освіті, участь у конференціях тощо										10	

11. Шкала оцінювання

Шкала рейтингу ХДАЕУ	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
90-100	A	Відмінно	зараховано
82-89	B	Добре	
74-81	C		
64-73	D	Задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	Незадовільно	не зараховано
1-34	F	Незадовільно (з обов'язковим повторним вивченням курсу)	

12. Рекомендована література та інформаційні ресурси

Основна література	1. Губені Ю.Е. Підприємництво: доступно, стисло, для жителів села. Львів: КП «Кам'янка-Бузька районна друкарня», 2022. 44 с. 2. Ільчук М.М., Коновал І.А., Любар Р.П. Організація виробництва. Методичні вказівки. Київ: НУБіП України, 2020. 28 с. 3. Ільчук М.М., Томашевська О.А. Організація агробізнесу. Методичні вказівки. Київ: ЦП «Компринт», 2021. 19 с. 4. Організація і планування виробництва в аграрних формуваннях: навч. посіб. / за заг. ред. М.М. Ільчука. Вид. 2-ге. Київ: НУБіП України, 2022. 358 с. 5. Ільчук М.М., Барановська О.Д., Ус С.І., Дмитрук М.І. Підприємництво та організація агробізнесу в регіонах: навч. посіб. Київ: НУБіП України, 2021. 416 с. 6. Македон В.В. Бізнес-планування: навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2009. 236 с. 7. Державна служба статистики України. Сільське господарство України: статистичний збірник за 2025 рік. Київ, 2026. 8. Проект USAID «Економічна підтримка України». Довідник агропідприємця: збірка рекомендацій для молодих спеціалістів. Київ, 2026.
Додаткова	1. Аверчев О.В., Жосан Г.В. Інноваційні підходи до управління аграрними підприємствами в умовах військового стану. Всеукраїнська науково-практична конференція «Організаційно-економічні та соціальні складові розвитку підприємництва». ЛНУП, Дубляни, 2023. 2. Аверчев О.В., Жосан Г.В. Особливості функціонування аграрних підприємств на деокупованих територіях. XII Міжнародна науково-практична інтернет-конференція «Ефективність функціонування сільськогосподарських підприємств». Дубляни, 2023. 3. Kyrylov Y., Hranovska V., Zhosan H., Dotsenko I. Innovative Development of Agrarian Enterprises of Ukraine in the Context of the Fourth Industrial Revolution. Solid State Technology. 2020. Vol. 63, Issue 6. Pp. 1430-1448. (Scopus) 4. Аверчев О.В., Кирилов Ю.Є., Фесенко Г.О. The current state of buckwheat market in ukraine. Вісник національної академії наук республіки Казахстан. 2021. С. 113-119. (Web of Science) 5. Аверчев О.В., Аверчева Н.О. Напрями підвищення ефективності використання земельних ресурсів у фермерських господарствах. Економіка та держава. 2020. № 6. С. 15-22. (фахове видання, категорія Б, Index Copernicus) 6. Жосан Г.В., Кириченко Н.В. Дослідження методів управління підприємством в умовах пандемії COVID-19. Науковий погляд: економіка та управління. 2020. № 2 (68). С. 125-128. 7. Жосан Г.В. Адаптивний менеджмент і сталий розвиток: взаємозв'язок понять у контексті управління діяльністю підприємства в умовах невизначеності. Бізнес Інформ. 2021. № 3. С. 179-187. 8. Ільчук М.М., Барановська О.Д., Ус С.І. Методологія оцінки ефективності агробізнесу в умовах сталого

	розвитку. Економіка АПК. 2025. № 2. С. 45-56. 9. Томашевська О.А. Педагогічні технології формування підприємницької компетентності у майбутніх фахівців аграрної галузі. Науковий вісник Інституту професійно-технічної освіти НАПН України. 2026.
Інформаційні ресурси	1. Верховна Рада України. Законодавство України. URL: https://zakon.rada.gov.ua 2. Міністерство аграрної політики та продовольства України. URL: https://minagro.gov.ua 3. Міністерство освіти і науки України. URL: https://mon.gov.ua 4. Державна податкова служба України. URL: https://tax.gov.ua 5. Державний аграрний реєстр (ДАР). URL: https://www.dar.gov.ua 6. Наукова бібліотека ім. В.І. Вернадського. URL: http://www.nbuv.gov.ua 7. Освітній проект «Агрокебети». URL: https://agrokebety.com 8. Платформа масових відкритих онлайн-курсів Prometheus. URL: https://prometheus.org.ua 9. ФАО (Продовольча та сільськогосподарська організація ООН). URL: http://www.fao.org 10. Національний інститут стратегічних досліджень. URL: https://niss.gov.ua 11. Інститут професійно-технічної освіти НАПН України